OGLAŠAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstne tiskovine

# ENAKOPRAVNOST

EQUALITY
NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXVII.—LETO XXXVII. CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), JANUARY 6, 1954 ŠTEVILKA (NUMBER) 3

## Razne vesti iz sveta

V Detroitu so prišli na sled zaroti, ki je bila skovana leta 1949 zoper Walterja Reutherja, voditelja unije C.I.O. Reuther naj bi bil ubit. Izvršenih je bilo nekaj aretacij.

*

Tatvina v državni tiskarni v Washingtonu, ko je šlo za $160,000, je že pojasnjena. Tatvino je izvršil črnec James Landis, uradnik zakladnega tajništva, s pomočjo drugega uradnika. V tatvino je zapletena Landisova žena. Tatvino je prijavil policiji oče Landisove žene, na katerega posestvu v bližini Washingtona so tatovi skrili denar.

*

Diplomat Dean, ki je vodil mirovna pogajanja na Koreji, je pripravljen, da gre nazaj na Korejo. Javlja se obnova teh pogajanj.

*

Admiral Radford, šef ameriškega generalnega štaba, ki se je mudil v Aziji, je prispel v Los Angeles. Izjavil je, da se položaj v Aziji po premirju na Koreji bistveno ni spremenil, ker ima Amerika veliko svojih sovražnikov v Aziji.

*

Znani sodnik William Clark, ki je bil vrhovni ameriški sodnik v Nemčiji s sedežem v Frankfortu, je prispel v New York. Odpoklican je bil radi štednje, sam pa pravi, da radi kritike, ki jo je izražal o ameriški komisiji v njenem delu v Nemčiji.

## Pella odstopil

RIM, 5. januarja—Italijansko javnost je presenetila kakor strela z jasnega neba vest, da je predsednik vlade Pella odstopil. Politična javnost je pričakovala, da se bo začasna vlada Pella spremenila v delovno vlado. Vzrok odstopa je nesoglasje v lastni stranki krščanskih demokratov. Pella je hotel zamenjati sedanjega ministra za kmetijstvo z drugo osebo, orientirano bolj na desno. Vsled tega je nastal v stranki spor in Pella je moral odstopiti.

*

PARIZ, 6. januarja—Tudi v Franciji je usoda vlade danes, v sredo v rokah francoskega parlamenta. Laniel bo predložil svoj program, ki se bo tikal razmerja do Nemčije in bo od zaupnice ali nezaupnice odvisen nadaljni obstoj njegove vlade. Laniel tudi sicer nima dobrih vesti za zbornico. V Indokini se je vojna praktično razširila na vse tri sestavne dele te kolonije, v sosednjem Thailandu pa je proglašeno obsedno stanje.

### ZAKONSKA POMOČ

CHICAGO, 5. januarja—Zakonca Layton sta v sporu. Ločeno živita že od septembra 1952 in gre med njima pravda za ločitev. Za ženo Genevieve Layton bi še šlo, ker ima denar in zemljišča. Ne tako za moža George Laytona, ki je star 71 let, bolan in ne more delati. Sodišče je razsodilo, da mora žena plačevati možu $25 tedenske podpore.

### Krožek št. 1 Prog. Slov.

V četrtek zvečer ob 7.30 uri se vrši redna seja krožka št. 1 Progresivnih Slovenk v navadnih prostorih Slov. del. doma na Waterloo Rd. Članice so vabljene, da se udeleže v polnem številu.

# NE OPTIMISTI, NE PESIMISTI, KO GRE ZA GOSPODARSTVO

Območje Clevelanda je v letu 1953 doseglo višek zaposlitve delavstva. Zaposlitev je znašala 655,000, dočim je znašala na svojem vrhuncu tekom zadnje svetovne vojne le 640,000. Tudi mezde so dosegle višek. Tedenska mezda brez odtegljajev je znašala povprečno $81.25—$82.97 v primeri z mezdo leta 1952, ki se je sukala v tedenskem dohodku $73.33—$79.77. Če pa vzamemo še nadurno delo, ki ga je bilo lansko leto veliko in je posebej plačano, se je mezda približevala dvema dolarjema na uro.

Toda že začetkoma decembra 1953 se je število delavstva znižalo za približno deset tisoč. Delovni dnevi so se začeli manjšati, kar je naravno vplivalo na celokupne osebne dohodke.

Če vzamemo v poštev nova podjetja kot taka, je bilo področje Clevelanda enako na višini. V letu 1953 je bilo ustanovljenih 116 novih industrijskih podjetij. Dosedanja obstoječa podjetja pa so določila $260,473,510 za zboljšanje produkcije in modernizacijo podjetij. Številka 116 novih "kompanij" za industrijsko območje tudi kot je Cleveland pomeni veliko. Kaže na to, da se Cleveland vrsti med najbolj industrijskimi mesti Amerike, pa tudi na to, da je Cleveland za razvoj industrije, s tem pa tudi poslovnega sveta, za zaposlitev in zaslužek eno najbolj privlačnih ameriških mest!

Clevelandski gospodarski krogi, ki so se oglasili k vprašanju, kaj bo z industrijo v letu 1954, so mnenja, da je treba ohraniti trezno presojanje položaje. Računajo predvsem s tem, kako bo delala ameriška avtomobilska industrija, od katere je industrijsko vzeto območje Clevelanda najbolj odvisno, pa najsi gre za podjetja General Motors ali za Ford, ali za kako drugo manj pomembno avtomobilsko industrijsko podjetje. Ta podjetja, čeprav ne s svojimi centralami, imajo v Clevelandu svoje lastne tovarne, ki zaposlujejo na deset in deset tisoče delavstva. To bi bila ena karakterizacija Clevelanda.

Druga je ta, da bo tudi gospodarski svet v Clevelandu odvisen od konkurence. Ta pa zopet od kvalitete blaga in spretnosti ravnateljstva. Računati je s tem, da ne bo toliko vladnih naročil, v produkciji avtomobilov samih pa precej vozov manj, kot jih je bilo izgotovljenih v letu 1953. Trg bo moral računati s kupno močjo prebivalstva, predvsem delavskega sloja.

V tem vprašanju tudi Cleveland računa, da bo prizadet, kakor bo prizadeta ostala Amerika. Iznašajo se številke, seveda za slab slučaj, da se bo zaposlenost znižala morda celo za 15 odstotkov in je računati s štiri do pet milijonov brezposelnih, od katere številke bi odpadel velik odstotek tudi na Cleveland.

Na splošno prevladuje mnenje, da je leto 1953 pač pomenilo višek gospodarskega razvoja in bo ta višek težko obdržati.

Tudi v Clevelandu se je pojavil že koncem leta 1953 slučaj, ki ga gospodarstvo označuje z notranjo reorganizacijo podjetja. To se pravi, da če je treba produkcijo skrčiti, jo je treba in če je odpadel trg, je iskati novega. Ene okolnosti ni omalovaževati in ta okolnost pravi, da ne bo šlo samo za položaj v Ameriki kot taki, marveč za mednarodno situacijo. Vsa znamenja trenotno kažejo na to, da ni računati v letu 1954 s kakimi mednarodnimi pretresljaji, ne moremo pa jih izključevati.

Tudi Clevelandčani so se pobrigali za varnost. Ubrali so pot zavarovanja.

Zavarovalna stroka v Ameriki je na splošno silno razpredena. Amerikanec hoče imeti zase in za družino kolikor toliko varno življenje, predvsem pa zavarovano starost. Na splošno so se v lanskem letu Amerikanci na novo zavarovali za $39,000,000,000, devetdeset milijonov pa je takih Amerikancev, ki so lastniki zavarovalnih polic! Tudi velik del tega gospodarskega razmaha je odpadel na območje Clevelanda. Kakor velika industrijska mesta, je bil tudi Cleveland prizadet s tem, da ni dobil toliko vladnih naročil, kakor za časa vojevanja na Koreji.

### TEŽAVE S CERKVIJO

MAIDENHEAD, Anglija, 5. januarja—Tukajšnja farna cerkev je bila priljubljena tarča za tatove. Iz cerkve so odnašali preproge, razne prte in drage predmete, ki so šli nato v promet. Tatvin je bilo toliko, da je zavarovalna družba, pri kateri so farani svojo cerkev zavarovali, odklonila nadaljnji riziko. Cerkvi so prišli na pomoč farani sami. Po vrsti opravljajo stražno službo v cerkvi, pri tem pa berejo ali šivajo in obenem varujejo cerkev pred roparji.

## Posojilnica St. Clair Savings and Loan Co. napredovala za dva milijona in pol

Včeraj je bilo priobčeno poročilo o finančnem stanju slovenske posojilnice St. Clair Savings & Loan Co., ki izkazuje, da je posojilnica v minulem letu napredovala v hranilnih vlogah za okrog dva milijona in pol dolarjev.

Kakor poroča eksekutivni podpredsednik in tajnik Mr. Paul J. Schneller, je posojilnica lansko leto zvišala obrestno mero na hranilne vloge na 2½%, katero se plačuje tudi na tekoče vloge.

Poleg tega, da se je doseglo nov višek v hranilnih vlogah, St. Clair Savings & Loan Co. zaznamuje tudi nov višek v imetju, ki znaša $15,285,632.45, ali povišek za okrog tri milijone dolarjev. Poleg gotovine na rokah, v bankah in v vladnih bondih za več kot dva milijona dolarjev, znaša glavnica in sklad prebitka $1,184,333.22.

Vodstvo posojilnice vzpodbuja ljudi k nakupu, gradnji ali prenavljanju svojih lastnih domov in sledeč temu programu, je lansko leto odobrilo posojila na vknjižbe za več kot osem milijonov dolarjev.

St. Clair Savings & Loan Co. ima svoj glavni urad na 6235 St. Clair Ave., podružnica se pa nahaja na 813 E. 185 St.

### ALI JE RAZLIKA V SMRTI?

**Sovražnosti na Koreji so se začele dne 25. junija 1950. V bojih so sodelovali tudi vojaki iz Clevelanda. Koliko žrtev so doprinesli?**

**Zadnje poročilo pravi, da je bilo iz območja velikega Clevelanda 243 mrtvih. Pa koliko iskanja za pogrešanimi, koliko povpraševanja pri vojaških oblasteh, kdaj, kje in kako je padel clevelandski vojak in koliko pretresljivih novic o posameznih doživljajih!**

**Mesto Cleveland je imelo v letu 1952, 114 smrtnih žrtev avtomobilskega prometa, oziroma prometa sploh. V letu 1953 pa 116. Skupaj torej 230. O teh žrtvah so izhajale kratke vesti, da je bil ta in ta pač povožen....**

### Novi uradniki

Na letni seji društva Zavedni sosedje št. 158 SNPJ so bili izvoljeni sledeči uradniki: Predsednik John Koss, podpredsednik Charles Wick, tajnik Charles Zele, 20970 North Vine St., Euclid 19, O., tel. KE 1-4640, blagajnik Andrew Orgin, zapisnikar John Ludvik, nadzorni odbor: Frank Matko, Mary Segulin in Frank Mišič. Seje se vršijo vsak zadnji petek v mesecu v Ameriško jugoslovanskem centru na Recher Ave.

*

Podružnica št. 5 Slov. moške zveze je na svoji letni seji izvolila za tekoče leto sledeče uradnike: Predsednik John Sever, podpredsednik Joseph Ponikvar, tajnik in blagajnik Tony Krampel, 1003 E. 66 St., tel. UT 1-8387, zapisnikar Frank Kuhar, nadzorni odbor: Frank Kuhar, Louis Eršte in Math Velikonje, zastopniki za Federacijo SMZ Louis Eršte, John Straus in M. Velikonje, za konferenco SND Frank Kuhar. Seje se vršijo vsako tretjo soboto v mesecu v SND na St. Clair Ave.

*

Društvo Slovenski dom št. 6 SDZ je na svoji letni seji izvolilo za leto 1954 sledeči odbor: Predsednik Joseph Golob, podpredsednik Joseph Stupica, tajnica Albina Vesel, 877 E. 185 St., tel. IV 1-0319, blagajničarka Frances Julylia, zapisnikarica Anna Cecelič, nadzorni odbor: Leo Bostjančič, Frank Sešek in Jean Marie Cecelič, zastopnica za Klub društev AJC Frances Julylia. Seje se vršijo vsak tretji petek v mesecu v Ameriško jugoslovanskem centru na Recher Ave.

*

Društvo Cerkniško jezero št. 59 SDZ je na svoji letni seji izvolilo sledeče uradnike za leto 1954: Predsednik John Rožanc, podpredsednik Frank Stego, tajnica Uršula Branisel, 16501 Trafalger Ave., tel. KE 1-1801, blagajničarka Margaret Rožanc, zapisnikarica Frances Klun, nadzorniki: Andy Yerman, John Vičič in Tony Wise. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki. Seje se vršijo vsak tretji četrtek v mesecu v dvorani št. 3, Slov. del. doma na Waterloo Rd.

### Redna seja

Redna seja društva Napredne Slovenke št. 137 SNPJ se vrši v četrtek zvečer ob osmih v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Podano bo poročilo o veselici in ukrepalo se bo o drugih zadevah. Članice so vabljene, da se udeleže v polnem številu.

# Otvoritev zasedanja kongresa; odmevi govora Eisenhowerja

## EISENHOWER SE JE POSVETOVAL S PRVAKI DEMOKRATOV

WASHINGTON, 6. januarja—Danes opoldne začne ameriški kongres s svojim novim zasedanjem. Jutri—v četrtek—prebere predsednik Eisenhower svojo zvezno poslanico, v kateri bo očrtal položaj Amerike na splošno. Dne 21. januarja bo predložil kongresu svoj proračunski predlog, med tem časom pa posamezne poslanice, ki se bodo nanašale na posamezna socialna in gospodarska vprašanja. Republikanci pričakujejo, da demokratska opozicija ne bo prava opozicija, sicer pa, da jo bodo onemogočili.

Sedanje zasedanje kongresa naj bi bilo res delovno zasedanje. Lansko zasedanje je bilo več ali manj samo formalno, izvršilo se ni bistvenega ničesar. Republikanci naj pokažejo v tem zasedanju, kaj da znajo. Toda ali jim bo šlo gladko?

Včeraj (v torek) je imel predsednik Eisenhower posvetovanja z republikanskimi, pa tudi nekaterimi demokratskimi voditelji. Demokrate je hotel pridobiti za sebe. Demokrati naj bi celo sodelovali pri sestavi besedila prve velike poslanice kongresu. Takorekoč zadnji dan. Nekaj dobre volje je predsednik Eisenhower pokazal, toda ne dovolj, da bi pridobil za sebe v politiki trenirane demokrate. Zadnji dan se namreč ne da ničesar bistvenega ne napraviti, ne popraviti. Zdi se, da je ta položaj dobro označil tudi republikanski senator Knowland, ki je demokratom zagrozil, da bo znal streti njihovo obstrukcijo v senatu, kjer imajo večino. (Obstrukcija pomeni, da se z dolgotrajnimi govori in predlogi, ki v bistvu ne spadajo k stvari, zavlačuje debata o vprašanju, za katerega gre.)

Republikanci imajo v spodnji zbornici le malo večino štirih glasov, dočim so v senatu v manjšini za en glas. Morda bodo republikanci poskušali z znano politično taktiko, da pridobijo zase konservativne južne demokrate. Tudi na to politično možnost namigujejo republikanci, ki hočejo ameriškemu ljudstvu prikazati, da je njihov program vseameriški, da se briga za vse sloje in narodnosti in veroizpovedi, vse po principu popolne enakosti. Toda zadnja potovanja Adlaia Stevensona po ameriškem jugu ne opravičujejo republikanskih nad. Demokratje iz juga zatrjujejo, da so pri volitvah leta 1952 volili Eisenhowerja kot osebo, sicer pa so ostali demokratje.

Radijski in televizijski govor predsednika Eisenhowerja v ponedeljek zvečer, je imel razumljivo tako doma, kakor v svetu, precejšnji odmev. Prva kritika je bila ta, da je Eisenhower posnemal pokojnega predsednika Franklina Roosevelta, ki se je v važnih vprašanjih obračal takrat samo še radijskim potom direktno na ameriško ljudstvo z znanim uvodnim "My friends." Sicer pa Eisenhower v tem govoru ni bil konkreten in je ponavljal to, za kar je nastopal v volilni borbi, to je, da morajo imeti Amerikanci vero vase in v Ameriko, da mora ostati pri svobodnem gospodarstvu, da mora biti federalna vlada brez korupcije, brez birokracije, v svojem delovanju pa uspešna. Ponovil je svojo trditev, da ameriška zemlja s svojimi zakladi, ameriško ljudstvo s svojo sposobnostjo in podjetnostjo pa lahko ustvari, vzdrži in viša blagostanje, standard življenja, ne da bi se bilo treba pripravljati na vojno ali z drugimi besedami, da bi bilo ameriško gospodarstvo v prosperiteti bistveno vojno gospodarstvo!

### Hladni—strokovni računi

Najvažnejše ameriško javno vprašanje je še vedno vprašanje višine ameriške produkcije, torej ali bo ostalo pri produkciji leta 1953, ali pa je računati z nazadovanjem. Vojna na Koreji ter izdatna ameriška vojaška in gospodarska pomoč tujini, so pomnožili število ameriškega delavstva za več kot pet milijonov. Ameriška produkcija je ogromna, vsak njen padec, četudi ne zveni v procentih visoko, pa odmeva v notranjem in zunanjem svetu nadvse glasno.

To se je čutilo v zadnjih letih. Na splošno se računa s padcem, ki bo v procentih izražen pet do deset odstotkov manj produkcije, s tem pa tudi manjše zaposlenosti. Ameriški gospodarski strokovnjaki so izračunali, da bi samo petodstotni padec produkcije pomenil za ameriško delavstvo—devet milijonov brezposelnih. V letu 1949 je šlo za manjše gospodarsko nazadovanje, pa je bilo takoj štiri milijone delavstva na cesti, posledice pa so se poznale tudi v zunanjem svetu. V Veliki Britaniji je prišlo do gospodarskih polomov, gospodarstvo zapadne Evrope se je streslo v svojih temeljih. In če bi bili odstotki nazadovanja še višji, n. pr. deset odstotkov? Imejmo pred očmi, da je vojna na Koreji v zvezi z zmanjšanjem ameriških dobav zaveznikom nujno dala pečat tudi ameriški produkciji, s tem pa logično zaposlenosti. Če ni vojne in če ni več visoke produkcije za pomoč tujini, potem tudi ni več toliko dela!

### Če držijo Eisenhowerjeve obljube...

Ne samo zapadna Evropa, tudi britanski domači in kolonijalni imperij je natančno prisluhnil Eisenhowerjevim obljubam, da se bo prosperiteta v Ameriki nadaljevala. Posebno britanski imperij je ozko povezan, še bolj pa odvisen od Amerike. V Sydneyu v Avstraliji se posvetujejo finančni ministri britanskih dominijonov o gospodarstvu v območju britanskega funta sterlinga. Ta je odvisen v mnogih ozirih od ameriškega dolarja, slednji pa zopet od ameriškega gospodarstva. Če je računati z neko gospodarsko stabilnostjo v Ameriki in ta se je imenovala v zadnjih letih prosperiteta—blagostanje in če se bo s tem blagostanjem nadaljevalo, je podana tudi za območje angleškega funta sterlinga, za drugi gospodarsko vzeto pomembni imperij, določena gospodarska smer. In če se ta gospodarska osnova tostran Atlantika začne majati, se poruši tudi onstran Atlantika, pa enako ob obalah Pacifika. Poročila iz ostalih zapadno evropskih prestolic pa rabijo izraze, ki mnogo povedo, "da je treba previdno čakati nadaljnjega gospodarskega razvoja v USA."

## North American banka napredovala v minulem letu

V poročilu, ki ga je včeraj objavil predsednik North American banke, Mr. Anton Grdina, st., je razvidno, da je ta banka s svojimi tremi uradi v preteklem letu napredovala za več kot dva milijona dolarjev. Njeno skupno imetje znaša $16,211,017.71.

Hranilne vloge so se zvišala za $2,067,939.24. Poleg višjih obresti, ki jih je banka plačala na hranilne vloge in raznih izboljšav pri bančnih poslopjih, ima ob zaključku leta zaznamovati lep napredek.

Glavni urad banke je na 6131 St. Clair Ave., collinwoodska podružnica na 15619 Waterloo Rd., newburška podružnica pa na 3496 E. 93 St.

### Iz bolnišnice

Pred par tedni se je vrnila iz Euclid-Glenville bolnišnice na svoj dom Mrs. Anna Zivkovich. Lepo se zahvaljuje za prelepe kartice in darila, ki jih je prejela od prijateljev in krožka št. 3 Progresivnih Slovenk ter kluba Ljubljana.

### POŠTARJI NA DELU

PARIZ, 5. januarja—Francoski poštarji, ki so bili na stavki dva tedna, so se danes povrnili na delo. Stavka poštarjev je nastopila ravno za praznike, ko se razpošilja največ pošte.

### SREČNA IN NESREČNA GOSTILNA

FAIRFIELD, Cal., 5. januarja—Gostilna Octo, ki se nahaja ob glavni cesti, je bila v zadnjih 19 letih dvajsetkrat napadena po roparjih. Vsakikrat je prišla varnostna oblast, ki je bila poklicana na pomoč, pravočasno. Tudi dvajseti vlom se je pojasnil na licu mesta. Ropar je bil takoj zasačen.

### MEZDNO GIBANJE V CLEVELANDU

Mestno delavstvo v Clevelandu se nahaja v mezdnem gibanju. Zahteva, da se mu povišajo dohodki od 15 do 30 odstotkov. Mestna občina pa nudi na splošno le 1.75 odstotka poviška. Razlika med zahtevo in ponudbo je za enkrat še velika.

### MOSSADEGH

Apelacijsko sodišče v Teheranu bo 21. januarja sodilo o pritožbi Mossadegha, ki ni maral sprejeti prisojene mu kazni treh let.

# "ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

| | |
|---|---|
| For One Year—(Za eno leto) | $10.00 |
| For Six Months—(Za šest mesecev) | 6.00 |
| For Three Months—(Za tri mesece) | 4.00 |

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

| | |
|---|---|
| For One Year—(Za eno leto) | $12.00 |
| For Six Months—(Za šest mesecev) | 7.00 |
| For Three Months—(Za tri mesece) | 4.50 |

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104


## "ENAKOPRAVNOST" V NOVEM LETU

(3)

Včasih je potrebno, kakor pravimo, da gremo sami vase. V tihi kamrici svojega srca se sprašujemo o gotovih pojavih, ko nam ne gre samo za materialno plat našega življenja. So gotovi pojavi, ki so v zvezi z duhovnostjo, ne materialnim svetom, ki pa imajo odsev tudi na materialno stran in obratno.

O vprašanju ameriške mladine smo se že razpisali. Bilo je to v zvezi z naraščanjem ameriškega kriminala med mladino. Mislimo, da smo si še vedno v svesti tega, da nas ta pojav kot Slovence ne zadene. Opazovati pa ga moramo!

V presojanju ameriške družbe take kot je, lahko trdimo, da ni vse zlato kar se sveti. Presenetljivo visoko število je knjig pravih narodnih vzgojiteljev, pravih patriotov, ki opozarjajo Amerikance na to, da senzacija radi senzacije ni vse. Vzemimo samo slučaj ameriških razporok in kakšne kupčije se uganjajo s temi dogodki samo da gre za senzacionalnost. Ali je nadaljnja poroka peta, šesta, deseta, ni več važno. Važna je senzacija! Pa če je že temu tako, zakaj se mora tudi sicer resno časopisje tako na dolgo in široko razpisavati, kakor da bi šlo za dolar, ki je štet od vrstic! Vsaka stvar ima končno svoje meje velja za vse čase in za vse narode. Če pa je družba pa tudi samo njen del v takih neproduktivnih res "ameriških senzacijah" naravnost neugnana, potem je v tej družbi nekaj gnilega. Hote ali nehote nam pride v spomin primer iz velikega rimskega imperija, ki tudi ni že vedel kam s svojim bogastvom in slavo, pa je prirejal v obliki večerij pojedine, ki so bile napravljene iz samih pavovih jezikov. Vse drugo je bilo vrženo stran. Smo se tudi mi že preobjedli vsega?

V zadnjem času je bil objavljen poziv, da se Slovencu Amerikancu Lojzetu Adamiču postavi spomenik v starem kraju. Amerikanci naj dajo svoje prispevke. Lik pokojnega Adamiča nam sili pero v razmišljevanje, ko smo se spravili na našo notranjost. Lik človeka, ki je prehodil lahko rečemo dobesedno, vsa življenska pota ravno v Ameriki, ki se je v trudu in znoju dvignil na ameriški duhovni oder, od tu dalje pa izžareval na globoko in na široko med tiste, katerim se pravi ameriško ljudstvo. Kaj torej lahko napravi človek, ki razumljivo nadarjen po gotovih zmožnostih, vidi v sebi in okrog sebe človeka pri človeku! Končno je oplojeno z izsledki njegovega duha vse in to je Adamič gotovo dosegel. Oplemenitil nas je, postavil s svojimi književnimi deli na vidno mesto med drugimi številično sicer pomembnejšimi narodi naše Amerike. Uživa ga ameriška mladina. V vseh javnih knjižnicah ameriških šol je Adamič zastopan. Po vsem svojem življenju, jeziku in delih, je Adamič v prvi vrsti ameriški človek. Ni pozabil stare domovine in mu je bila predmet novih spodbud k njegovemu duhovnemu izoblikovanju, ki je končno oblikovanje modernega človeka, ki vidi in razume. Pri vsem tem pa moramo le povdariti, da je bil Lojze Adamič pač Amerikanec. Pri vsem tem podčrtajmo znova, da je bil in bo ostal simbol slovenske krvi v Ameriki.

Tako ameriški je bil Lojze Adamič, da v predvojni slovenski literaturi v knjigah, ki so se pečale z razvojem slovenske literature ni bil omenjen in mu ni pripadalo tisto mesto, kot mu v resnici pripada, če vzamemo njegov vpliv in pomen v Ameriki. Bil pa je slovenskega rodu. Ne bomo začeli pravde o tem, kje naj se Slovenci poklonijo njegovemu spominu v obliki spomenika. Spričo njegovega dela pa se sili v ospredje misel, da naj ostane Lojze Adamič vsajen v kotičke notranjosti slovenskega naseljeništva v Ameriki. Mi ne znamo trenotno oceniti njegovega dela. Je, kakor gradivo za bodoče raziskovalce bistva Amerike te dežele naroda narodov brez ozira na narodnost dotičnega, ki bo v bodočnosti segal po tem gradivu. Tudi Slovenci doma imajo može, ki so sestavljali gradivo, na katerem se je kasneje nadaljevalo. Adamičevo gradivo, zbrano v arhivu in v knjigah, ni namenjeno samo nam Slovencem, marveč zgodovinarju Amerike na splošno. Ko ga omenjamo v zvezi z "Enakopravnostjo" in novim letom 1954, nam lebdi pred očmi misel, da je za človeka včasih tudi spričo materialnega blagostanja potrebno, da se notranje zapre in premišljuje. Kot lik mu lahko služi Adamič! Morda vidno v slovenskem kulturnem vrtu.

L. Č.

# Urednikova pošta

### Zahvala in žalostna vest

CLEVELAND, Ohio — Najprvo se hočem zahvaliti mojemu krožku št. 3 Progresivnih Slovenk v Euclid, Ohio, ki so me zopet obdarile s tako lepim darilom za božične praznike. Prav po amerikansko so naredile kot je danes navada, da je vse na hitro. Imele so namreč v sredo zvečer sejo, v petek zjutraj ob 9.30 uri sem pa že imela ček s tako lepim voščilom kot ga zna napisati le naša tajnica Mrs. Elizabeth Matko. Kar dve gorki solzi sta prilezi ko sem ga čitala. Torej, hvala lepa, članice in odbornice, za vaš velikodušni dar.

Dalje želim sporočiti, da je umrla moja dobra prijateljica in sošolka Josephine Pristavec iz Springfield, Ill. Ko sem se nahajala 11 mesecev v bolnišnici, mi je vsak mesec poslala pismo in kartico, v kateri je bil lep robček. Bolničarke so vselej pritekle pogledat kakšen robček je prišel. Lani je prišla za moj rojstni dan v maju mesecu na obisk. Ni mi pisala v naprej, da pride, a bila je vsa obložena z darili zame in mojega moža. Na 18. novembra pa sem dobila od njenega moža pismo, v katerem je sporočil, da je draga prijateljica umrla vsled možganske kapi. Rojena je bila v Malem Globokem, fara Zagradec. Njeno dekliško ime je bilo Kunstel. Tako zelo hudo mi je bilo ob tej novici, da mojemu možu nisem mogla pol ure povedati katera Josephine je umrla. Obema nama je bilo zelo hudo. V New burghu zapušča bratranca Louis Gros in sestrično Frances Gros. Bodi ji rahla ameriška gruda!

Prošlo poletje sva z možem obiskala Mr. in Mrs. Hartman v North Royalton, O. Ker sem omenila, da dosti berem, mi je Mr. Hartman dal nekaj knjig za čitati. Med temi je bila tudi knjiga "Spomini na partizanska leta," ter vsebuje 294 strani. V tej knjigi je tudi portret Toneta Seliškarja s partizansko kapo. Tone se je rodil 1. aprila 1900 v Ljubljani in izhaja iz železničarske družine. Kot učitelj v meščanskih šolah je v maju 1941 odšel v partizane in vodil je odsek Cankarjeve brigade. V tej knjigi Tone piše kako so Nemci bombardirali Novo mesto, kako so šli čez Suho Krajino na Kočevsko vas pri Krki, kjer so imeli hude bitke. Dalje opisuje, da ko so nekega zimskega večera šli proti Grosupljem, so srečali nekega moškega, katerega je velel zaslišati. Pogovor s je razvil nekako takole: "Kam pa, oče?"

"Na Grosuplje grem."

"Kaj pa imate tam opravka?"

"O, Nemci so kupili dvesto kil pitanega prašiča."

"Pa so ti ga plačali?"

"Seveda, seveda. Nemci so galant gaspudje." Pri tem pa je pogledal na našo revščino.

"Kakšen denar so dali?"

"Niso dali denarja, dali so mi bon."

"Kakšen pa je tisti bon?" smo ga vprašali. "Kje ga imate?"

"Tukaj ga imam v kamižolu zašitega, ali ne smete mi ga vzeti. Molil bom za vas."

"Ne bomo ga vzeli, samo videli bi ga radi," smo mu rekli.

Mož je vzel nožek in prerezal cviren. Izvlekel je zavitek, ga razvil in pokazal bon! Na njem je bilo po nemško zapisano: "Prinašalcu tega lista, mahnite 10 krepkih po gobcu." Tako so temu revežu plačali Nemci za pitanega prašiča. Še več drugih zanimivih zgodb iz vojnega časa je opisanih v tej knjigi, katero sem z zanimanjem čitala.

Pozdrav vsem!

**Jennie Premro.**

### TOBAK NI ŠKODLJIV?

NEW YORK, 4. januarja — Dejstvo je, da je padla potrošnja tobaka za skoraj tri procente. Tudi federalni dohodki so se zmanjšali, ker je odpadla trošarina na tobak. Kje je vzrok temu pojavu? Iz zdravniških krogov je izšla trditev, da je kajenje nevarno zdravju in lahko povzroči raka na pljučih. Industrija tobaka je začela z veliko protiakcijo in hoče dokazati, da to ni res.

### V šoli

Profesor kemije napolni električno baterijo in pravi študentom:

"Naboj te steklenice je tako močan, da bi človeka usmrtil, bika pa omamil."

V naslednjem trenutku se po neprevidnosti naboj v bateriji sprosti in profesor pade. Študentje priskočijo in ga dvignejo. Profesor globoko vzdihne, rekoč: "Nič hudega, saj me je samo nekoliko omamilo."

## DARILA ZA ZAOSTALE OTROKE

Miss Jane Stevens od postaje WJW in Mr. James A. Ward, zastopnik agencije Singer šivalnih strojev, sta obložena s punčkami, ki so jih dekleta in žene napravila in darovala za sirotne otroke.

Clevelandska dekleta in žene so v preteklih štirih tednih zgotovile 1,603 punčk, katere se je za praznike darovalo zaostalim otrokom v mestu. Tako je poročal James A. Ward, generalni zastopnik agencije Singer šivalnih strojev.

Miss Jane Stevens od radijske postaje WJW, je s ročnim Singer šivalnim strojem obiskovala razne skupine, kjer je ženam in dekletom raztolmačila potrebo daril za sirotne otroke, ki se nahajajo po raznih zavodih. Razpečala je vzorce Campfire dekletom in Bluebirds, dekliškim skavtom, organizaciji, kjer so Črnke, članicam B'nai B'rith, katoliškam organizacijam, pri katerih so starši in učiteljstvo ter raznim YWCA skupinam. Vse te skupine so se sijajno odzvale. Šle so na delo in zgotovile punčke, s katerimi se je razveselilo malčke.

Singer družba je s radijsko postajo WJW priredila zabavo za te sirote, katerih se je pričakovalo 100, a jih je prišlo 350. Razdelilo se jim je punčke, 50 se jih je tudi poslalo St. Vincent DePaul Society, ostale pa se je poslalo zavodu, v katerem se nahajajo otroci, ki trpijo na možganski paralizi.

JANKO N. ROGELJ:

# Prispevek k zgodovini S.N.D. v Clevelandu

(Nadaljevanje)

"Pokojni Jarc je vedno dajal pobudo vsem rojakom, da naj se zavzamejo in zberejo denar za narodni dom. Spominjam se, da sta bila umrla Ignac Smuk in Frank Hudovernik, prvi tajnik SND, dva rojaka, ki sta vestno sledila nasvetom Jarca. Med tem pa je zdravje Jarca postajalo vedno slabše, a delo za dom je zastajalo. Nekaj tednov pred njegovo smrtjo me je poklical na njegov dom na vzhodni 53 cesti in St. Clair cesti. Z menoj so šli nekateri člani tedanjega pripravljalnega odbora. Takrat je bil že resno bolan. S teškočo jim je ponovno razlagal njegove načrte, jih prosil in jim priporočal, da naj gredo na delo, da se bo namen res uresničil. Na tistem obisku mi je izročil vse zapiske, katere je skrbno hranil, kot zapisnike sestankov delovanja skupin in posameznikov."

"Jože Jarc je bil nekaka posebnost med nami; ni bil sebičen, zavednost je bila pri njem prvi pogoj. Le premalo so ga tedaj razumevali in upoštevali, kaj še le spoštovali. Sodim, da se njegovo ime danes premalo omenja, kadar se javno razpravlja, kdo je bil zaslužen za dosego te ali one stvari. Jože je bil med prvimi, ki je pravi in iskreni začetnik za uresničenje skupnega narodnega shajališča ali ognjišča—sedanjega Slovenskega narodnega doma v Clevelandu. Slava njegovemu spominu."

### Slovenska razgibanost v letu 1916

Kdorkoli bo nekoč pisal zgodovino Slovenskega narodnega doma na St. Clairju, odnosno zgodovino slovenskega življa v okolišu St. Clair ceste, bo gotovo povdaril, da je bilo leto 1916 —leto odločitve, dela in napredka. Meni ostaja to leto v živem in nepozabnem spominu. Takrat sem prišel iz malega zapadnega mesta East Helena, Mont., v slovensko naselbino mesta Clevelanda. Na dan 26. maja 1916, na moj rojstni dan, sem stal na polčniku St. Clair Ave. ter gledal preko ceste, kjer so se ustavljali delavci v zgodnjih jutranjih urah ter gledali na veliko zemljepisno karto v oknu "Clevelandske Amerike," če so zavezniki kaj napredovali čez noč. Za mojim hrbtom so se tudi ustavljali ljudje ter gledali na zemljepisno karto, ki je visela v oknu lista "Sloga." Tam so se ustavljali tisti avstrijski somišljeniki, ki so hoteli izvedeti, kako je napredovala avstrijska ali nemška vojska. To ste bili takrat na St. Clairju dve postojanki, kjer so se vedno zbirali somišljeniki stare Avstrije in somišljeniki zaveznikov.

Boj med obema časopisoma je bil oster in izrazit, dokler "Sloga" ni dobila nagobčnika, ko je Amerika napovedala vojno Nemčiji in Avstriji!

To so bili časi pravega narodnega prebujenja in zavesti, to so bili časi, ko smo postajali Slovenci kot viden narod, to so bili časi, ko smo bili res Slovenci, a ne več Kranjci, Štajerci, Korošci, Avstrijci, itd. In ime Slovenski narodni dom je blagozvočno donelo na slovensko uho ter odpiralo oči vsem onim, ki še niso hoteli biti Slovenci, ampak so bili "Avstrijaki."

Vsa ta porojena narodna zavest in prava živaha odločnost, da mora nekoč priti do odločitve in razkola med starimi idejami in novo zamislijo, je tedanje vodnike našega naroda v Clevelandu sililo v ospredje, da izrečejo svojo krepko in odločilno besedo. Kdor je takrat živel med nami, prav gotovo se bo spomnil: čim več je bilo odpora, tembolj so narodno zavedne in delavsko usmerjene sile udarile na dan ter pridobile zmago nad zastarelimi elementi.

Ko je minulo leto, je urednik "Clevelandske Amerike" zapisal te besede: "Napredek v največji slovenski naselbini v Združenih državah, v Clevelandu, ni izostal."

Zakaj ne?

Ali ni dosegla največji napredek blagajna Slovenskega narodnega doma? V teku devetih mesecev, odkar se je pričelo gibanje za narodno stavbo, prišlo je v blagajno osem tisoč dolarjev.

Približno osem sto novih članov so vpisala razna podporna društva; Slovenska dobrodelna zveza je sama vpisala pet sto novih članov.

Na političnem polju je bil tudi napredek. Med Slovenci je dobilo državljanske pravice okoli 240 prosilcev.

V C. A. čitam, da je petdeset novih slovenskih trgovin odprlo vrata med letom. Lep napredek. Še več. Slovenci so postali ameriški državljani z namenom, da ostanejo v Ameriki. Zato je med letom kupilo tudi okoli 300 Slovencev svoje domove.

V letu 1916 smo imeli v Clevelandu dve konvenciji. Vršila se je druga konvencija naše domače organizacije Slovenske dobrodelne zveze, na kateri je bil izvoljen za glavnega predsednika Primož Kogoj. V Birkovi dvorani se je vršila konvencija Slovenske svobodomiselne podporne zveze, na kateri je bil izvoljen za glavnega predsednika Avgust Kužnik.

Delegatje in glavni odborniki SSPZ konvencije so čutili razpoloženje narodno zavednih Slovencev v Clevelandu, pa so zbrali vsoto $45.00 za zgradbo Slovenskega narodnega doma.

Ali se spomnite, da je v poletju razstavil v Birkovi dvorani Ferdinand Žele zrakoplov modela Bleriota, katerega je sam sestavil v teku šestmesečnega dela in truda? Ljudje so trumoma prihajali v dvorano, da si ogledajo zrakoplov, katerega je napravil sin slovenskih starišev. Mnogi izmed njih so prvikrat videli "mašino," ki leti po zraku.

Vroče je bilo tisto poletje, kar več tednov skupaj. Toplomer je skozi tri tedne skoro vsak dan popoldne kazal od 103 do 107 stopinj vročine, da so ljudje po večini spali po vrtovih in v parkih. Časopisi so pisali, da bo zmanjkalo ledu.

V letu 1916 so kopali tudi rov za vodovodno napravo na jezeru Erie. V tem rovu je nastala eksplozija in ubila 21 delavcev. Ta vest je pretresla ves Cleveland, tako slovenski naselbino.

To je bilo leto, ko so se vršili shodi v Grdinetovi dvorani, kjer so odposlanci Londonskega odbora oznanjevali skupno jugoslovansko zamisel ter budili slovensko zavest, ki je bila potrebna takrat tudi za zgradbo Slovenskega narodnega doma.

Ne bi bil ta opis popoln, da ne bi omenil imena našega Slovenca, ki je bil takrat v resnici zaposlen človek. To je bil vesten in delaven Slovenec, Frank Hudovernik, ki je bil prvi tajnik Slovenskega narodnega doma, glavni tajnik Slovenske dobrodelne zveze in tajnik podpornega in telovadnega društva "Slovenski Sokol" v Clevelandu.

Ali se še spominjate, da sta takrat pričela igrati po naših piknikih brata Hojarja?

Tudi to ste menda pozabili, da je v tem letu Frank J. Lausche spomladi odšel v Minnesoto ter dobil službo kot poklicni igralec žogometne igre v mestu Duluth, odkoder je pošiljal dopise v "Clevelandsko Ameriko," kjer so bili priobčeni v slovenskem jeziku.

In da je prevoz na cestni železnici stal samo tri cente.

In končno, da je bil prvi direktorij Slovenskega narodnega doma takole organiziran:

Dr. Frank J. Kern, predsednik; Josip Kalan, podpredsednik; Frank Hudovernik, tajnik, in Mihael Setnikar, blagajnik.

Nadzorni odbor: Frank Černe, Frank M. Jakšič in Matt Petrovich.

Stavbeni odbor: Josip Žele, Anton M. Kolar in Louis J. Pirc.

Finančni odbor: Rudolf Perdan, Zofka Birk, Josip Kalan in Frank Černe.

Direktorji: Ignac Smuk, Primož Kogoj in Frances Lausche.

Organizacija Slovenskega narodnega doma je bila ustanovljena na dan 3. avgusta 1914, inkorporirana je bila 17. avgusta 1914.

V letu 1954 bo Slovenski narodni dom obhajal dve važni obletnici. Prva bo 40-letnica ustanovitve te organizacije, in 30-letnica, odkar je bil odprt sedanji Dom.

Koliko je še živih društvenih zastopnikov in zastopnic, ki so bili na prvi konvenciji Slovenskega narodnega doma na dan 3. avgusta 1914?

Ali bi ne bilo primerno, da bi jih nekoč poklicali v Slovenski narodni dom ter ž njimi pokramljali o tistih davnih dneh, ko so sejali zamisel velikega in mogočnega narodnega krova, katerega imamo danes v slovenski naselbini? Pokažimo spet enkrat tisto slovensko razgibnost, katera je bila med nami v letu 1916!

### Zmagala je dolgoletna zamisel Slovenskega narodnega doma

Druga konvencija za zgradbo svojega narodnega doma je popolnoma osvojila dolgoletno zamisel, hrepenenje in sanje narodno zavednih in delavsko naprednih Slovencev v Clevelandu. Led je bil prebit, zavest je postala močna in odločna, da je ni več sile, ki bi preprečila uresničitev skupnega ognjišča zavednim clevelandskim Slovencem.

Izvoljen je bil prvi direktorij, kateremu je dala druga konvencija pooblastilo, da podvzame take merodajne korake, ki bodo pripeljali do skorajšne gradnje velikega Narodnega doma.

(Dalje prihodnjič)

SAVE FOR YOUR INDEPENDENCE · BUY U.S. SAVINGS BONDS

# OB ATLANTSKEM OCEANU

**Piše JOHN GORJANC**

Zopet je prišla zima, katera nam je prinesla v Florido mnoge turistov, kot vsako zimo. Ti turisti se v lepem solnčnem vremenu kaj dobre počutijo. Kadar je pa oblačne in mrkave, mrzle vreme kot je bile že parkrat to zimo, se pa pritožujejo, da je Florida prav za nič in seveda v teh slabih kislih dnevih jim ne zamerimo, ker tudi nam, ki živimo tukaj stalno, ti kisli mrzli dnevi ne ugajajo, in se tem turistom priključimo v tej misli, da je Florida za nič. Veste, je res neljubo tem turistom priti tako daleč iskati gorkega solnca, ko pridejo sem, se jim pa skriva za oblake, kljub temu, da so že vnaprej plačali, da bi jih te solnce tukaj ogevalo. Človek je res razočaran, če za nekaj plača, potem pa tistega ne dobi. Jaz sem že enkrat prej omenil, da vi Severnjaki, kar tam obdržite vaš mraz tako, da se bodo naši obiskovalci tukaj lepše zabavali.

Če proizvedueš koliko časa Florida služi Ameriki za turistične namene, bo sleherni skomizgnil z ramo, čes, jaz že ne vem in mislim tudi nobeden drugi tega ne ve. No, pa ni tako! Florida ima tudi svoje zgodovine. Nekateri znanstveniki trdijo, da je Florida služila v turistične namene že v pradavnih časih in sicer pred več deset tisoč leti, mogoče celo milijon leti. Mogoče bodo čitatelji mislili, Gorjanc je zopet vzel ene izpod pazduho, ki ne more biti resnična. Če hočemo iskati podatke iz floridske zgodovine, jih moramo iskati od ljudi, kateri to zgovodvino študirajo. Ako pregledujemo spise o zgodovini in postanku Floride, jo dobimo po arheologistih, kot jo učijo v Florida State univerzi, ki pa tudi mogoče ni prava in zanesljiva, je pa vendar najbolja kar si jih moramo pridobiti. Naj omenim samo kratek stavek tega opisa. "Florida has been a mecca for tourists for more than 20,000 pears."

Ti znanstveniki trdijo, da v davni zgodovini, Floride sploh ni bilo, ker je bila cela Florida še pod gladino Atlantskega oceana. Ko pa je Atlantsko morje spremenilo svoj preliv, za katerega vzroka ne more nikdo v pojasniti, so se počasi pričeli z nanešenim morskim peskom zidati otok za otokom in ti otoki, ki so se oprijemali eden drugega, so se priklopili ameriški celini. Takoj ko se je Florida osušila in z drevjem ter drugim rastlinstvom obrasla in pokrila velike množine peska, so pričeli turisti prihajati sem, ker so dobili ugodno gorko južno podnebje. Če bi jaz sedaj trdil, da so bili ti turisti tabi se
ki kakor sedaj sem prihajajo, bi se mi čitatelji prav gotovo smejali in seveda bi bili upravičeni do tega smeha. No torej, da se ne boste smejali, naj vam povem, da so ti turisti bile ptice selivke, ki so sem prihajale prezimovati. Sedaj se zavedamo, da ti ptiči so že zdavnej vedeli za Florido in njenega udobnega solnčnega podnebja, ki ga sedaj uživa na tisoče turistov vsako leto.

No, kje so pa ti firbčni arhelogolisti zvedeli kedaj so prišli prvi turisti v človeški obliki? Znano nam je vsem, da prvi ljudje so bili na tem kontinentu Indijanci in te ptice selivke so pokazale človeku kje je prijazno življenje v pozimskem času. Domneva se, da prvi priseljenci so prišli sem iz Georgije, in se naselili ob morskem obrežju, kjer je bilo življenje tedaj zelo poceni. Rib in divjačin je bilo več kot dovolj. Za zelenjavo so dobili iz palmovih dreves zeljnate glave, podobne "china kebiču," iskali so sladke korenine, različna semena, jedernate jedi in drugo, in pri temu živeli brezskrbno lahko življenje.

Ko so ti znanstveniki preštudirali izkopanine in ostanke teh prvih naseljencev, so prišli do zaključka, da vse to se je vršilo pred več kot 10,000 leti. Ugotovili so po izkopanih ostankih, da so bili ti prvi naseljenci zelo nemarni, niso poznali čistosti in snage. Kadar so navlekli v svoje naselje veliko nesnage, kot ribje glave, živalske kosti in druge odpadke, niso ničesar počistili, pač pa kar naprej živeli na kupu vse brklarije in nesnage. Ko ni bilo več prostora za odpadke in drugo nesnago, v kateri so živeli, so enostavno naredili tako kot Ribenčan. Pobrali so iz ilovice pečene lonce in se preselili v novo naselje. Preseljevanje je bilo enostavno in tako so se večkrat preselili. Če so se selili zjutraj, so zvečer že imeli postavljene nove šotore iz drevesnih vej. Lonce so prinesli s seboj in drugo za življenjske potrebe jih je že tam čakalo v novem naselju. Okrog leta 700 A. D. so floridski Indijanci bili prisiljeni spremeniti svoje lahko brezskrbno življenje. Zaradi pomanjkanja divjih živali, ki so jih pobijali dolga leta, jim je pretilo pomanjkanje v hrani in so se pričeli ukvarjati s poljedelstvom, sadili so koruze in sočivje na zelo primitiven način.

Od trupe Indijancev po imenu Seminoles, ki še sedaj živijo v južni Floridi, so bili med zadnjimi priseljenci tukaj. Jaz sem jih obiskal ko sem šel iz Miami po cesti Semiole Trail, proti zahodnemu obrežju, in sem z njimi govoril, da bi poizvedel nekaj več o njih zgodovini. Tisti, ki prodajajo pri cesti pod šotorom svoje izdelke, kot pasove od kačklopotač male košare spletene iz trave in palem, so govorili le slabo angleščino, zelo nerazumljivo so izgovarjali angleške besede. Vprašal sem koliko časa že živijo tukaj in kako je njih življenje tukaj? Skomigali so z ramami in eden je odgovoril: Long time.

Ko sem hotel videti njih naselje in šotore, sem moral plačati 50c za dve osebi. Mislil sem, da mi bo mogoče kaj več zvedeti kadar bom v njih šotorih, pa ni bilo tako. V šotorih, v katerih so bili večinoma otroci, me ni nihče razumel kaj vprašujem, samo gledali so naju izpod kuštravih las.

Ko sva s soprogo uvidela, da se ne more veliko zvedeti od teh ljudi, sva v njih trgovini pod šotorom kupila nekaj kramarije in postali so nekoliko bolj zgovorni, pa vseeno niso povedali veliko razen, da so tukaj: long time. Seveda, kar sva kupila, ni bilo nama potrebno, kupila sva reči samo za spomin in nekoliko ugoditi njih biznesu. Ko sva odhajala, so se nama zahvaljevali za najin nakup in rekli: guuod baoy, koum agen.

## STRELJANJE BIVOLOV

Velika večina sodobnih Američanov pozna ameriške bivole le iz mestnih živalskih parkov. Na našem zapadu in v sosedni Canadi pa je nekaj rezervacij za bivole, da se to tipično ameriško govedo ohrani. Ena taka rezervacija je v gorovju Big Horn v indijanski rezervaciji Crow v Montani. Tam se na prostornini 30,000 akrov pase okrog 7,000 teh velikih živali. Ker se to divje govedo precej hitro množi, je treba vsako leto odstreliti določeno število živali, da ostane dovolj paše za ostale.

Nedavno se je pod vodstvom uradnikov zveznega urada za indijanske zadeve začel lov na te odvečne bivole. Za ostrostrelce so bili določeni trije Indijanci, katerih indijanska imena bi se v slovenščini glasila nekako sledeče: Tom Rumeni-rep, Jurij Vzame-puško in Frank On-stori. Kvota za letošnji odstrel bivolov je 135 glav. Meso ustreljenih živali se razdeli med šole, cerkve in bolnišnice v indijanski rezervaciji.

—NEW ERA, glasilo ABZ

## AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7. št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št 6, 37 št. 5. 36 št. 4.

Ženske obleke: št 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36: 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

*

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrti med 10 in 11 točk razlike.)

*

**Približna metrična dolžina po ameriški meri:**

1 centimeter —0.3937 inča.
1 meter — 3.2088 čevlja al 1.0936 jarda.
1 kilometer — 0.6214 "statute" milje oziroma dolžina milje, sprejeta potom zakonodaje.
1 kilometer na vodni površini je 0.5369 'nautical" milje.

*

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

*

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14: 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15¾; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

# ROJAKOM PO VSEM SVETU

Spet se je kolo časa obrnilo za leto dni. V končanem letu se je marsikaj zgodilo; bolezni, smrti, rojstva, poroke in nesreče posameznikov ter usodne odločitve za narode in države, od katerih najvažnejša za nas je borba za tržaške Slovence, ki še vedno traja. Majhni narodi na svetu so še vedno izpostavljeni samovolji velikih narodov in držav in nova Jugoslavija je pokazala v tej nenasitni politiki velikih in močnih doslednost, da se zmagovito upre vsakršni taki samovolji, ki ni nikoli v skladu za ohranitev miru v svetu, ki ga vsi narodi terjajo zase in za ves svet.

Slovenski izseljenci, kjerkoli že na svetu žive, so vedno podpirali svojo rojstno domovino v njeni borbi za pravično stvar, saj je ta borba končno tudi njihova, kadar gre za to, da se prepreči krivica narodu in državi, ki si ničesar drugega bolj ne želi kot miru in bratstva med narodi.

V minulem letu nas je zapustilo precej slovenskih rojakov, ki so za časa svojega življenja aktivno posegali v politično in narodnostno življenje slovenskih izseljencev. Med temi je zavzemal najodličnejše mesto Etbin Kristan, ki je polnih 35 let posvetil našim izseljencem. Vsem tem rojakom časten spomin!

Slovenski rod v tujini se tako nenehno krči in krči, kar ne more nihče preprečiti; življenja ugašajo, ker je to zakon narave in kadarkoli kak slovenski izseljenec umre, usahne tudi kaplja slovenske krvi, ki se je razlila po vsem svetu. Toda življenje teče kar naprej—in isti, ki žive, imajo besedo. In kakšna naj bo ta beseda med nami in slovenskimi izseljenci? Vesela in modra ker je življenje lepše, če z veselim srcem poprimemo za delo, ki nas še čaka! Tega dela je še mnogo in še za lep čas.

Predvsem si dajmo drug drugemu, kar imamo! Najdragocenejše naše bogastvo je naše slovensko srce; tega imamo mi kot vi in kadar srce vodi delo, je to delo plemenito in plodonosno. Tujina človeka preoblikuje na zunaj, srce pa ostane neizpremenjeno. Vsem nam je skupna slovenska materina beseda, slovenska pesem—to se pravi korenina, s katere vsi srkamo od svoje rojstne grude.

Vse to nas veže na večno prijateljstvo. Čeprav nismo vsi enih misli, kako se politične niti razvijajo pri nas ali pri vas, vendar je za vse slovenske izseljence rojstna domovina ena sama, edina. Mi živimo po svoje, vi po vaše. Toda vsi želimo tej edini rojstni domovini le dobro. In na tej bazi našega skupnega prizadevanja se bomo vedno našli kot prijatelji, kot zavezniki.

Vsi rojaki, ki so lani obiskali svojo rojstno domovino, pa najsi so bili to rojaki iz Združenih držav severne Amerike, ki jih je bilo največ, ali iz Argentine, Brazilije, Kanade, Francije, Holandije, Belgije in Nemčije, so se lahko prepričali o tem prizadevanju Slovenske izseljenske matice. To prizadevanje bo Matica v letu 1954 še izpopolnila.

S tem, da je Izseljenska matica pričela izdajati vsakoletni "Slovenski izseljenski koledar," je napravila korak naprej v delu za naše izseljence. Knjiga "Zgodovina slovenska naroda" v slovensko-angleški izdaji je v tisku. Slovenska izseljenska matica pa pripravlja tudi svoj lastni časopis, tako da bodo vsi slovenski izseljenci med seboj povezani z besedo, ki jo bodo napisali izseljenci sami.

Zato gleda Slovenska izseljenska matica s polnimi nadami v bodočnost—za vas, slovenski izseljenci, smo jo ustanovili, za vas bomo delali, da se slovenstvo v tujini čim dlje ohrani v ponos in čast rodu, iz katerega vsi izhajamo. Če bo vaš vnuk, ki bo dorasel pod tujim nebom, že sprejel jezik in navade tamkajšnje domovine, s ponosom dejal:

"Moj ded ali moj oče sta bila Slovenca, doma izpod Triglava!" —bo doseženo tisto, kar se v zgodovini kakšne dežele ne sme pozabiti.

V novem letu vam, ljubi rojaki, želimo vsem obilo osebne sreče in zadovoljstva, vaši in naši deželi pa miru in blagostanja vsem delovnim ljudem.

Glavni odbor
Slovenske izseljenske matice.
V Ljubljani, 1. januarja 1954.

# MOSKVA SPRAVLJIVEJŠA?

BERLIN, 5. januarja—Moskovske oblasti v Vzhodni Nemčiji in v Berlinu so dobile nalog, da začnejo z uvodnimi pripravami za veliko konferenco štirih zunanjih ministrov, ki se bo vršila v Berlinu dne 25. januarja. Moskovski zastopniki naj se spravijo skupaj s predstavniki treh zapadnih velesil in naj pripravijo vse potrebno, da se bo konferenca začela in nadaljevala brez motenj. Tudi se trdi, da bodo odpadle prometne težkoče z raznimi omejitvami, ki so v zvezi z delitvijo režima na sovjetsko in na zavezniško kontrolo.

Moskva, tako se nadalje trdi, je vzela v pretres Eisenhowerjev predlog o skupni upravi surovin, ki so potrebne za produkcijo atomske energije. Zunanji minister Molotov je imel ponovne sestanke z ameriškim poslanikom Bohlenom, kateremu je obljubil, da bo vzel v pretres Eisenhowerjev predlog in da bo Bohlena ponovno poklical na razgovor.

Kar se tiče Nemčije same, se v zavezniških krogih zatrjuje, da bo pri tej važni konferenci dne 25. januarja Zapadna Nemčija, ki sicer ne bo formalno zastopana, bo pa imela posvetovalen glas, na vsak način po zaveznikih upoštevana kot taka, ki naj za zaveznike odloča o svoji usodi. Pred sestankom 25. januarja bo prišlo do važnih razgovorov med zastopniki vlade v Bonnu in Washingtona, Pariza ter Londona.

*

## RUSIJA ŠČUVA EGIPT?

CAIRO, 5. januarja—Egiptski poslanik v Moskvi Masry se je vrnil iz Moskve, da poroča svoji vladi. Poslanik Masry je dejal, da je Sovjetska zveza pripravljena pomagati Egiptu gospodarsko, zamašiti tiste vrzeli, ki so nastale v egiptskem gospodarstvu vsled egiptsko angleškega spora radi Sueza in Sudana, toda pod pogojem: Egipt se ne sme priključiti zapadnemu bloku!


*Zastopniki "Enakopravnosti"*

Za st. clairsko okrožje:
**JOHN RENKO**
**1016 East 76th Street**
UTah 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
**JOHN STEBLAJ**
**17902 Nottingham Road**
IVanhoe 1-3360

Za newburško okrožje:
**FRANK RENKO**
DIamond 1-8029
**11101 Revere Avenue**

UNCLE MELTY

**TISKOVINE**
**Enakopravnosti**

IZDELANE V TISKARNI
SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU
-Cene so zmerne—naročila hitro zgotovljena-
Se priporočamo društvom, trgovcem, obrtnikom in posameznikom

**ENAKOPRAVNOST**
**6231 ST. CLAIR AVE.**

**NAPRODAJ JE NOV**

fornez na olje; še ni bil rabljen. Proda se za polovično ceno. Naprodaj je tudi električni varilec (welder) in Cylinder motor na gazolin.
Vpraša se na
**5817 PROSSER AVENUE**

**DUPLEX HIŠA**

s 6 sobami na vsaki strani. Zadaj so 4 garaže; zimska okna; vsako stanovanje ima polno klet. Prodaja lastnik sam. Cena $15,700.
**1125 NORWOOD RD.,**
**EX 1-4388**

**Pri nas radevolje**

PRIPRAVIMO ZDRAVILA ZA POŠILJKE V JUGOSLAVIJO
**MANDEL DRUG CO.**
**15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034**
Pošljemo karkoli prodamo kamorkoli.

**B. J. RADIO SERVICE**
**SOUND SYSTEM**
INDOOR — OUTDOOR
**Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov**
**Tubes, Radios, Rec. Players**
**Vse delo jamčeno**
**1363 E. 45 St. — HE 1-3028**

**Zakrajsek Funeral Home, Inc.**
**6016 ST. CLAIR AVENUE**
**Tel: ENdicott 1-3113**

Dva pogrebna zavoda
Za
zanesljivo
izkušeno
simpatično
pogrebniško
postrežbo
po
CENAH, KI JIH
VI
DOLOČITE
pokličite

A. GRDINA & SONS
FUNERAL DIRECTORS
FURNITURE DEALERS
1053 East 62nd ST.
HENderson 1-2018 - KEnmore 1-6890

**IŠČE SE STANOVANJE**

**3 ODRASLE OSEBE,**

zaposlene, iščejo stanovanje s 3 ali 5 neopremljenimi sobami v euclidski naselbini. Kdor ima za oddati naj pokliče
**UT 1-2567**

**V NAJEM**

**Zaposlenemu moškemu**

se odda v najem lepo opremljeno sobo v prijazni naselbini pri domačih ljudeh.
Vpraša se na
**1110 EAST 72nd STREET**

**V NAJEM SE ODDA**

stanovane treh sob, spodaj. Klet in pršna kopelj (shower bath). Pripravno za starejšo dvojico ali pečlarje.
Vpraša se na
**1188 EAST 61st STREET,**
v stanovanju št. 3, zgoraj

**HIŠE NAPRODAJ**

**HIŠA SE PRODA**

Hiša s 6 sobami spodaj in 3 sobami zgoraj; kopalnica spodaj in zgoraj; v kleti stranišče in pršna kopelj. Plinska gorkota na vroč zrak, garaža 14x20, klet 51 čevljev dolga, pod vso hišo.
Vpraša se na
**1246 EAST 58th STREET**

**VELIKA HIŠA**

za dve družini na E. 53 St. blizu St. Clair Ave. se proda po zmerni ceni. Dve garaži. V dobrem stanju. Za podrobnosti se obrnite na
**RAY NEUSNER**
Broker
**11809 St. Clair Avenue**
**UL 1-3919 — ali LI 1-9216**

AVGUST ŠENOA:

# Diogenes

Zgodovinska povest iz 18. stoletja

(Nadaljevanje)

"Ima dosti mogočnih sorodnikov," je potrdil Klefeld. "Ampak kaj je Bergen? Baron, da! Njegov grb je precej šekast toda vso svojo imovino lahko stlači v žep. To je mesečna stotnikova plača. S temi bore novci ne more živeti niti skromen samec; kako naj zraven skrbi še za našo hčer, baronovko, ki jo je, nota bene, njena mati vzgojila za baronico! Pri nas je drugače, mi nekako vlečemo, čeprav nimam posestva ne imetja. Toda čez leto le kane kakšna izredna kapljica v moj žep. Ampak s tem, draga Margareta, saj za zdaj ne moremo živeti dve družini, posebno tukaj, ko moram tem nadutim Hrvatarjem le pokazati nekak vnanji sijaj. In kaj je stotnik Bergen? Govoriva iskreno — pustolovec! Rad pije, rad kvarta. Ljubi lepe pse, konje in dekleta, zadolžen je čez glavo. Res ima na Dunaju mogočnega zaščitnika ali zaščitnico ampak to ni gotov denar, to je samo zveneče, votlo plemstvo, tako, na primer, kakor moje in tvoje," je zarentačil polkovnik.

"Venceslav, je to dokaz tvoje zveste ljubezni?" je vzkipela žena.

"Pustiva neslanosti," je suho odgovoril polkovnik, "saj sva dosti stara; toda res je, kar sem rekel: Bergen ni mož za mojo Amalijo. Jaz kot državnik ciljam drugam. Taka možitev še malo ne ustreza moji politični zamisli."

"Spet politika! In kje bo ostala ljubezen?"

"Ne bodi smešna, draga Margareta. Kakšna ljubezen? Naša Amalija ne pozna te stvari. Vzela bo tistega, ki ga midva izbereva. Da se poroči z Bergenom, bi zgubila ona in midva. Jaz pa želim, da pridobi z možitvijo ona in midva."

"Ne razumem te dobro."

"Torej poslušaj," je rekel Klefeld in stopil pred ženo, ki je spet sedla. "Prav dobro veš, kakšno vlogo mi je dodelil dvor, kakšno nalogo imam. V tej zabiti Hrvatiji moram podreti kitajski zid, ki mu rogata hrvaška gospoda pravi: Naša pravica. Izpleti moram ta plevel starodavnih orumenelih privilegijev, po katerih smejo plemiči svobodno vpiti o državnih poslih, čeprav sme govoriti o njih samo vladar. Ta predsodek je seveda ljudem prešel v meso in kri. Zato človek ne sme takoj preiti v napad, marveč počasi in previdno, šele tako je uspeh tega velikega sistema zagotovljen."

"In kaj ima s tem Amalija?"

"Počasi, draga Margareta, takoj boš videla povezavo. Jaz sem zdaj kostajniški polkovnik, sprejet v hrvaško plemstvo; jaz sem celo totum factum. (popolnoma samostojen.) Madžaru banu sem že ušel z vajeti, zaupnik sem cesarskega dvora in vojnega sveta, stojim na lastnih nogah. Te velikaške srake pa moram potolči z njihovim orožjem, z njihovimi umišljenimi pravicami. Nekolikanj sem jih že zvabil na led in s konjico krajinske regulacije raztrgal čeden kos njihovih zaprašenih pergamentov. Kajpak so divji name. Premetavajo se kot ribe v mreži. V njihovem saboru si moram ustanoviti stranko, njihovo strnjeno vrsto moram oslabiti, razdrobiti in raztepsti. Potrebujem pa ugleda, zvez in denarja. Zato je najboljše sredstvo Amalijina poroka. Me zdaj razumeš? Vidiš, da skrbim za svoje dete. Naša edinka bo pomagala, da bom priključil svojo družino kaki plemeniti hrvaški rodbini, taki, ki ima veliko premoženja in polno rodbinskih zvez. Amalija mora biti kvas moji politični stranki. Svojega bodočega moža in vse njegove svojce bo morala obrniti od teh starih hrvaških predsodkov, tako se bom lahko krepko ugnezdil med njimi."

"Zamisel je povsem dobra. Docela soglašam. Toda težko uresničljiva. Sam praviš, da je hrvaško plemstvo besno nate, da ti tiste žaljivke nikakor ne bodo odpustili. Si že na koga pomislil?"

"Poskušam. Najprej sem vrgel pogled na Josipa, sina banskega namestnika Ljudevita Erdodyja. Ti ljudje so premožni in ugledni. Namestnik ne pripada Bužanovemu krogu, ne ozira se desno ne levo, njegova žena je nečimerna in slavohlepna. Sinu sem priskrbel stotnijsko čast, čeprav je fante še nezrel. Grofica je bila silno vesela in me je obsula s svojo prijaznostjo."

"Pa?"

"Grof je proti meni hladen, vede se prezirljivo, nerodno mu je pred menoj. Ko sem mu nekoč omenil, kako bi bilo dobro, da se plemstvo cele monarhije poveže s porokami v strnjeno celoto, je ošabno odgovoril, da je to zelo težko—plemstvo, ki ga danes ustvarjajo v celih polkih, po ugledu ni enakopravno starim velikašem; ti so izredno premožni, diplomirani častniki, imajo pa samo toliko zlata, kolikor ga visi na čopu njihovih sabelj. Vsaj on, je rekel, bi hčere nikdar ne dal takemu plemiču-zelencu, niti sina kakšni včerajšnji plemkinji. Mislim, da je povedal dovolj jasno."

"In predrzno!" je vzkipela polkovnica.

"Vse kakor. Ta aristokratski hrvaški Knez je odbil moj tajni napad na precej prostaški način. No, nekolikanj sem mu za to že maščeval. Najprej sem raznesel, da bo banski namestnik imenovan za poveljnika nekega banskega krajinskega polka. Verjel je in na Dunaju so res tudi imeli ta načrt. Toda ob pravšni uri sem ga spodnesel. Namestnik ni dobil polka in zdaj poka od jeze."

"In kaj je dobila pri tem naša Amalija?"

"Prav nič, res je; maščevanje je pač samo negativna stvar, ne rodi sadu. Toda poslušaj. Našel sem nekoga drugega."

"Koga?"

"Stotnika Belizarja Pakića."

"Spominjam se ga, toda slabo poznam."

"Poznam ga jaz. Ni lepšega fanta v tem kraju. Pošten je, prostodušen, sramežljiv kot dekletce, hkrati pa pogumen kot lev. Po svetu se je dobršno omikal in ni kak okorel, trdoglav Hrvat. Ujel ga bom laže, ker o politiki nima niti pojma in ne pripada nobeni stranki. Je potomec starega rodu; po svojem stricu škofu je podedoval velikansko premoženje, ima tudi dosti daljnih svojcev, malih plemičev, ki bodo v saboru potegnili z njim. V Optuju ga je odlikovala cesarica, čaka ga lepa bodočnost, samo častihlepje mu moramo podžgati še huje. Ne vem, je naša Amalija dovolj močna, da ga očara . . ."

"Venceslav!" je spet zrasla polkovnica.

"Miruj! Zdaj govoriva popolnoma hladno. Ne vem, sem rekel, če ga bo Amalija zmagala, toda zmagalo ga bo častihlepje. Ta mladi stotnik je biser, človek brez predsodkov in bo v mojih rokah nepremagljivo orožje."

"Ker ga ti hvališ, mora biti že res," je rekla baronica, "in jaz tvoj načrt docela odobravam. Ampak kako naj ujamemo tega zlatega zeta?"

"Tudi to sem premislil. Zdaj služi v glinskem polku in poskrbel bom, da ga prestavijo v moj, kostajniški. Pomisli še tole: stara Sermaževka je njegova krstna botra, botra pa tudi našemu prijatelju kanoniku Krčeliću. Krčelić bi rad z mojo pomočjo dosegel kakšno čast, ker je neznansko častihlepen. Sermanževka je zaradi večnih pravd strašno sprta s podbanom Rauchom; duhovska stranka sovraži stranko, v kateri je Rauch, ta pa spet črti mene. Novi rektor jezuitov je tvoj spovednik in stare Sermaževke. Zberi vse te niti pa povej, ali jih ni lahko splesti v konopec, s katerim bomo mladega Belizarja privezali k naši Amaliji?"

"Venceslav, ti si diplomat in pol, res je! Pridi, da te poljubim!"

Klefeld je precej hladno sprejel prevroči poljub svoje nežne soproge in se ves nekako stresel.

V tem trenutku je stopil v sobo visok duhoven, kanonik Baltazar Krčelić.

"Hvaljen Jezus!" je pozdravil prišlec; gospa Margareta je v strahu odstopila in zardela ko mak, ker jo je pobožni kanonik ujel pri tako očitnem izrazu ljubezni.

"Na veke!" je odgovorila. "Ravno v pravem trenutku ste prišli, prečastiti. Vi ste naša edina rešitev. Gre za izredno važno zadevo."

"Naj slišim!" je odgovoril Krčelić in obstal sredi sobe.

"Dobrodošli, prečastiti prijatelj," ga je pozdravil polkovnik. "Delo me čaka, zato grem. Margareta vam bo nadrobno razložila ves načrt. Pomagajte nam, vi ste desna roka škofa Klobušičkega."

"Prav rad, gospod polkovnik, če bodo moje slabe sile. . ."

"Nikar tako," je zamahnil polkovnik. "Zdaj grem, še prej pa moram vašo prečastitost vprašati, če je z Dunaja kaj novic? Vi jih prvi zveste."

"Polkovnik grof Adam Baćan je prišel v Zagreb in obiskal škofijski dvorec."

"To je nekaj povsem navadnega," se je nasmehnil Klefeld "kakor je tudi banov nečak povsem navaden človek, prekupčevalec z žitom, kramar in praznoglavec."

"Eh," se je nasmejal kanonik in skomnizgnil z ramo, "gospod polkovnik prav dobro ve, da dandanes na Hrvaškem razumna glava ni nikakršno merilo, kar je najboljši dokaz ravno Adam Baćan. Pred nekaj meseci je postal glinski polkovnik in zdaj . . ."

"Kaj?" je napeto vprašal polkovnik, opasovaje si sabljo.

"Pred nekaj dnevi je postal še prisednik banskega sodišča."

"Adam Baćan, prisednik banskega sodišča?" je začudeno vprašal Klefeld.

"Da," je potrdil kanonik.

"Saj ima komaj štiridvajset let."

"Res je."

"Zabit je, neomikan."

"Tudi to je res—toda nečak je bana Karla Bačana."

"In kraljičini svetovalci?"

"Njih je Adamova žena, grofica Terezija, preverila, da je vsaj ona sposobna za prisednika banskega sodišča, če že njen zakonski tovariš ni. Ampak meni se tako dozdeva, da je ta čast samo začasna."

"Zakaj?" se je ustrašil Klefeld.

"Ban in njegov namestnik, grof Erdody, se gledata kot pes in mačka. Že trikrat se je hotel Erdody odpovedati namestništvu, posebno zdaj, ko ni dobil polka."

"Pa?"

"Nemara se bo res odpovedal in namestništvo obesil na kol. In kdo ve, če ni za tak primer kandidat Adam Baćan."

"To ni mogoče!" je planil Nemec.

"Mogoče je vse," je odgovoril kanonik in sedel. "Še tole pretehtajte, gospod polkovnik: grof Adam Baćan je prinesel podbanu Ivanu Rauchu od kraljice zlato medaljo, vredno svojih 2000 forintov."

"Rauchu?"

"Rauchu, da. Strašno so previdni, kajti podban je vodja plemstva v saboru. Razumete?"

"Kaj Baćan misli, da je Hrvaška njihov zlati rudnik?"

"Ne vem; vsekakor pa si iščejo tukaj bogato gnezdo."

"Da, da! Čas je, prečastiti prijatelj, da se izmuznemo z vajeti temu banu, ki Hrvatom z Dunaja diktira svojo absolutno ljo."

(Dalje prihodnjič)

## Trgovina z inozemstvom in carina

O trgovini med Zedinjenimi državami in Evropo se zadnje čase mnogo razpravlja. Evropski državniki poudarjajo, da če bi Amerika znižala ali odpravila carino na uvoženo blago, bi se Evropa kmalu gospodarsko postavila na noge in ne bi več potrebovala direktne pomoči iz Amerike. Na drugi strani pa mnogi Američani mislijo, da bi znižanje carine prineslo poplavo cenenega evropskega blaga, kar bi uničilo mnoge ameriške industrije.

Vsekakor, nekateri ameriški gospodarstveniki so mnenja, da se ameriški industriji ni treba bati inozemske konkurence, četudi bi se carina na uvoženo blago znižala ali odpravila. Svoje mnenje opirajo na sledeča dejstva:

Blago se v inozemstvu producira ceneje, toda produkcija je manjša in industriji primanjkuje kapitala za boljše tovarne in stroje. Temeljni pogoj za prodajo tujega blaga v Ameriki je, da se ga more dostavljati v velikih količinah. Večina industrijskih produktov inozemstva pa izhaja iz malih ali srednje velikih tovarn, katerih celotna proizvodnja ne bi garantirala velikih investicij in oglaševanja. Razpečevanje blaga je v Ameriki mnogo dražje kot v Evropi in ameriški trg je tako velik in aktiven, da je treba glasnega oglaševanja, da prodajalca kdo sliši. Mnogi inozemski producenti pa ne marajo niti šepetati.

V Ameriki je zelo razvito tudi tekmovanje ali kompeticija. Tukajšnja industrija uspeva v kompeticiji, medtem, ko se inozemski producenti skušajo izogibati kompeticiji. Omejujejo se rajši na posebnosti, kot škotski whiskey, britiško sukno, francoska vina, belgijske čipke itd.

Ameriški kupci so tudi izbirčni ter hočejo imeti blago prikrojeno po njihovih zahtevah. Inozemski producenti se ne morejo prilagoditi dejstvu, da na ameriškem trgu je odjemalec gospod. Ako mu blago ni po volji, pa ne kupi. Inozemski odjemalci se leta in desetletja držijo svojih trgovcev, medtem, ko si ameriški kupci izbirajo trgovine po okusih in časovnih izpremembah. Vsled tega se ameriški trg zdi inozemskim producentom zelo nestalen; kar je v veliki zahtevi danes, je čez nekaj dni ali tednov že pozabljeno.

Inozemski producenti vsled tega nimajo korajže povečati svojo proizvodnjo za ameriški trg, ker ne vedo, koliko časa bo zahteva za njihovo blago trajala.

Med glavne vzroke, da inozemsko blago navadno ne more uspešno kompetirati na ameriškem trgu, spada dejstvo, da je za to potrebna velika produkcija, kar pomeni tudi velik riziko. Ameriški producenti so pripravljeni veliko riskirati in dostikrat uspejo, včasih pa tudi izgubijo; med inozemskimi producenti so pa le redki, ki upajo dosti riskirati. Za neprestano se menjajoče zahteve ameriških odjemalcev so pogosto potrebne nove investicije za nove produkte, za cenejšo produkcijo in nižje cene.

Inozemski producenti bi morali študirati ameriški trg, se posluževati ameriških metod in dati ameriškemu odjemalcu, kar zahteva, pa bi uspevali na ameriškem trgu, carina gori ali doli. Tako sodi neki ugledni ameriški gospodarstvenik. V koliko so njegova izvajanja točna, mi ne vemo; vredna pa so razmišljanja.

—NEW ERA, glasilo ABZ


CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

For Sale by owner or Rent — TAVERN — Fully equipped, well established, excellent Factory location on transportation. This is a wonderful opportunity for couple. A terrific money marker. Must sell or rent at a sacrifice, going into Hines Hospital. Call MItchell 6-9831 or MItchell 6-0501

FLOWER AND GIFT SHOP FOR SALE — Reasonable — Illness. HAymarket 1-3792

Good Buy — DELICATESSEN — Also carries notions. Well established trade. Only selling due to illness. Nice living quarters in rear. See to appreciate. BIshop 7-9433

WANTED TO RENT

ATTENTION, LANDLORDS! — We are homeless! Substantial family, 4 adults, will take immediate possession of 6 room apartment in desirable building and location, Oak Park. 1st, 2nd floor and good transportation essential. Also modern kitchen and bath. Highest references. Call business hours. MOhawk 4-5050

HOUSE WANTED TO RENT — North or North suburbs. Professional woman needs small house with large yard for self and son. Must be walking distance to transportation. HOllycourt 5-7832



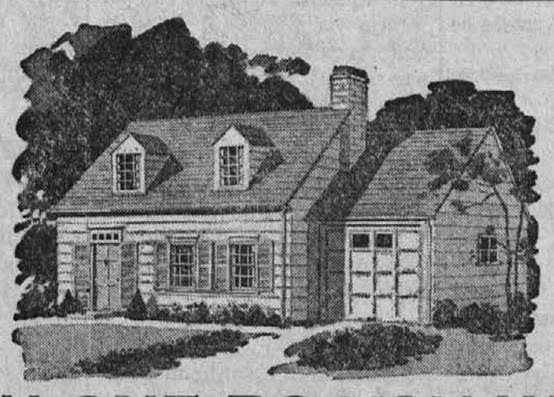

WHICH ONE DO YOU WANT?

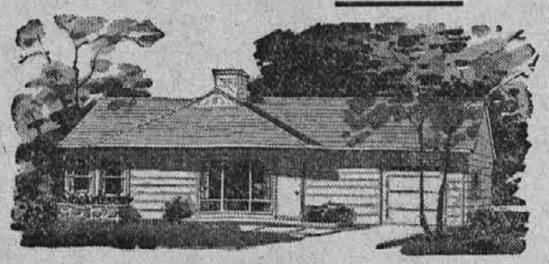

*you can have your dream house—this easy way!*

A dream? Not at all. Thousands of people with modest incomes have been able to save the down payment, or the whole price, of the home of their dreams —because they invested in U. S. Savings Bonds on the Payroll Savings Plan where they work.

You, too, can accumulate enough money for the down payment on a home. Or enough for your children's college education or a retirement income. *And by saving only a few dollars a week, too.*

The answer is that you save *systematically* on the Payroll Savings Plan. All *you* have to do is tell your pay office how much you've decided to save each payday (it can be as little as a couple of dollars). After that your money is saved *for* you, *before* you get your salary. Then each time enough has accumulated, it is invested in a Bond, and the Bond turned over to you.

And remember—your U. S. Savings Bonds now will bring you an average of 3% interest, compounded semiannually, *for 19 years and 8 months.* That's why the money you put into Bonds now *grows* to such a surprisingly big sum.

Why don't you start—today? Sign, where you work, for the Payroll Savings Plan. Or, if you're self-employed, join the Bond-A-Month Plan, at your bank.

*The U. S. Government does not pay for this advertisement. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and*

ENAKOPRAVNOST



PREDELUJEM IN PRENAVLJAM

kuhinje in kopalnice ter napravim lepe rekreacijske sobe. Vlagam asfaltne pode in stene obijem z vsakovrstnimi ploščicami (tiles).

Dobro, zadovoljivo delo po zmerni ceni.

Vprašajte za proračun.

STANLEY DOLENEC
19870 ORMISTON AVE.
KE 1-6597

ZAVAROVALNINO
PROTI
Ognju tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd
preskrbi JOHN CENTA, 13417 KUHLMAN AVE.
Pokličite MU 1-0811

JOS. ŽELE IN SINOVI
POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 1-0583
Avtomobili in bolniški voz vedno in ob vsaki uri na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.
COLLINWOODSKI URAD:
452 EAST 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3118

DR. IVO ČERNE AVG. KOLLANDER
DOPISNA ŠOLA DRŽAVLJANSTVA

Kot dvojni dopis 7/8. izide v soboto 9. jan. s sledečo vsebino: Odgovori na vprašanja 51 - 60 z izgovarjavo. Kot vzorec ameriških samoupravnih mest, diagram mestne uprave Clevelanda, statistični splošno zanimivi podatki mesta, vključno na svetu edinstveno ustanovo Kulturnih vrtov narodnosti, pojasnila o mestni upravi, angleška vprašanja.

4 dopisi en dolar. Vsa pisma na naslov:

Dr. Ivo Černe, 1421 E. 53 St., Cleveland 3, O., Tel. UT 1-9413

Hitite! Vložite do 11. jan.

Denar, ki ga vložite na vašo hranilno vlogo do 11. januarja, bo dobil obresti od 1. januarja. Vaši prihranki so zavarovani do $10,000—in dobijo primerne obresti. Pričnite z ali dodajte vaši hranilni vlogi sedaj!

Plačujemo 2½% obresti na leto

ST. CLAIR Savings-Loan Co.
813 E. 185th ST. IV 1-7800
6235 ST. CLAIR HE 1-5670